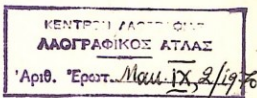

2
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΝΟΥΡΑΙΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

Α.
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Δευ. 1969 / 25-11-1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις)... Τρίλοφος...
(παλαιότερον ὄνομα: Ζαυμπάτες), Ἐπαρχίας... Θεσσαλονίκης
Νομοῦ Θεσσαλονίκης.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Παναγιωτίδης
... Ἀναστασιος.. ἐπάγγελμα ... Αἰδούμαλος.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις Δημοτ. Σχολεῖον Τριλόφου Θεσ/νίκης.
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον. 8 μῆνας.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον .. Πάνος Χρήστος.. καὶ Πανα-
γιώτου.....
ἡλικία. - 74.. γραμματικαὶ γνώσεις Τελεόφοιτος Δημο-
τικοῦ.. Σχολεῖον τόπος καταγωγῆς Τρίλοφος..

β) Χατζηγιάννης.. Δημιτρίος Ξύνης.. Γεωργίου Δημοῦ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντα διὰ σπορὰν καὶ ποῖαι διὰ βοσκήν ποιμνίων; Οὐράκηρος.. ἡ Ἀγροτικὴ.. Περιοχὴ
καὶ Χωρίου.. Τριλόφου.. προωρίσει.. διοί. εφορ.
Ὑπῆρχον αὗται χωρίζονται ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστήματα; ἠολογὰ καὶ τῶν.. ἐξένετα.. ἐναλλάξ.....
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς; β) εἰς γαιοκτῆμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους); γ) εἰς Κοινότητας; δ) εἰς μονὰς κλπ.
Τὰ κτήματα.. ἀνήκον.. ὡς ἰδιοκτησίαι.. εἰς τοὺς χωρικοὺς..
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του; .. Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν.. καὶ συγκεντρω-
μένην.. καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων.. καὶ διανεμομένης
μετὰ τὸν θάνατον..

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; Οἱ κάτοικοι... ἀσχολοῦνται μόνον... μὲ τὴν... γεωργίαν...

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; Ναί

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὁρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ δόλοκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; Κτήματα με-
γάλα δὲν ὑπῆρχον, παρὰ μόνον... ἰδιοκτησίαι,
εἰς τὰς ὁποίας ἐργάζοντο... αἱ ἰδίαι μετὰ αὐτακτενέας.

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημα-
κατόροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ;...
δὲν ὑπῆρχον...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα) ; Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα) ; ...

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; Οἱ αὐτοὶ ἰδιοκτεῖται... ἐχρησιμοποιοῦν... ἐργάτας... ἐπαχικῶς... ἐμ. τῶν μακρῶν, τοῦ χωρίου, ἐλαμβάναν δὲ ἀμοιβὴν εἰς χρῆμα (ἡμερομίσθιον)!

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δούλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλοι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; Οχι

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; ἐλάχιστα... ἐπὶ τὴν ἀνεύρεσιν ἐργασίας... οἱ περὶ 66% ἐργάζονται εἰς τὰ χωρία.

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πραγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; ὡς ἐργάται

δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμῆς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; Τὰ κτήματα ἐλιπαίναντο μὲ ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν ἑλπίων καὶ αἰγοπροβάτων), καὶ μὲ καῦσιν τῆς καλαμῆς μετὰ τὸν θερισμόν, καὶ αὐτὰ ἐξασφαλοῦντο καὶ σήμερον.

2) Πότε ἐγίνε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ἀπὸ τοῦ ἐτους 1930.

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ἀπὸ τοῦ ἐτους 1950.

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; ἀπὸ τοῦ 1950 ἀπὸ τοῦ 1970.

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄρότρου μὲ τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. καλὸν 4. 7. 10.
2. 5. 8.
3. 6. 9.

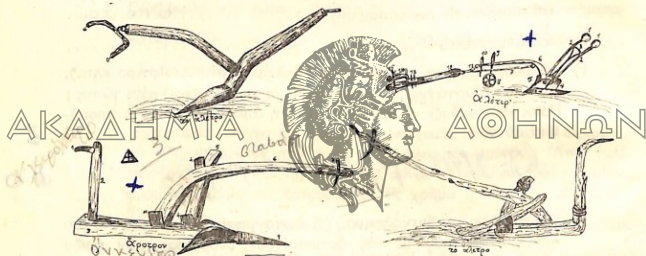
2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) ἀπὸ τοῦ ἐτους 1950
3) Μηχανὴ θερισμοῦ ἀπὸ τοῦ 1925. Συμφέρειν. ἀπὸ βοδία

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν). ἀπὸ τοῦ ἔτους 1950

5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ .. ἀπὸ τοῦ ἔτους 1950

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον .. Τὸ ξύλινον ἄροτρον κατεσκευάσεν ἀπὸ τεχνίτης .. ὃς ἀποσι .. διέμενον εἰς τὰ χωρία, ἡμέραν .. δὲν .. ὑπαρχοῦσι .. διότι ἔχει ἀντικαταστάθην μετὰ τοὺς διδασκάλους ἄροτρον ..

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ὑπογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. ἀλετρόχερα	6.	11.
2. τραβάρη	7.	12.
3. τραβάρη	8.	13.
4. ὀγκέντρο	9.	14.
5.	10.	15.

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν ἀνωτέρω ἀρίθμησην).

- 4) Τὸ ὑνί. Τὸ ὑνί τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τήν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιδῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. - Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὑνί (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τήν χρήσιν ἐκάστου.

..Τ.ό. ὑ.ν.ι. τοῦ. ξυλίνου. ἀρότρου. ἢ. το. μιᾶς. μορ-
 .φῆς. δι. ἃ. λα. τὰ. εἰ. δ. η. τῶν. χωραφιδῶν. ἢ. το.
 .δ. ἐ. ἃ. μοι. ο. , μέ. το. διὰ. σταυροῦ. σημειούμενον.

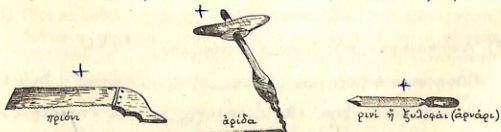
- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; ... Τ. φ. ι. χ. ω. ν. ι. ω. ν

6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου; ... εἰ. δ. ὑ. χ. ο. ν

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τήν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαί κλπ.). ... ξ. κ. α. ι.

Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ
 ἀρότρου, ἦσαν. το. σκεπάρνι, καὶ πριόνι, ἀρίδι καὶ ξυλοφαί.

- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. Ἐχρημαίονται δὲ τὰ βόες καὶ ἵπποι
ἔτι μᾶλλον μόνον ἱπποὶ.
 β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; ..παιλαῖδες τε καὶ δούο. Σῶα.. ἐν μέρει. ἔκ.

- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἢ το (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;
Διὰ μὲν τὰ βόδια .. καὶ .. διὰ τοὺς ἵππους .. ὀχι.

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύλες, πιζεύλια κλπ.). ὡς καὶ ..

Ἑκνήθως ἐχρημαίονταν τὸν διάσταρα ἐν μέρει με-
των, τὰ λουριά, καὶ ὡς καὶ τὸν ἀνταρῶνα, περὶ τὸν ἄροτον, μπου-
κα καὶ θύρες.

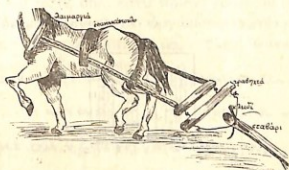
- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. .. ὅμοιες μὲ ζεύχες. καὶ ζυγῶν. ἄλλα
διδερνίαις, ἐχρημαίονται. καὶ ζεύρα ..

- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). .. λεμβοζύρας .. ἢ δὲ ἐν κείνῃς .. μπουκαθῶρα ..

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; 1950

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; καὶ μὲν
βόδια .. μὲ καὶ μὲν .. καὶ δὲ ἄλλα .. μὲ καὶ χάρματα ..

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

ζ. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος); 2) γυναῖκα; 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθειαι εἰς τὸν τόπον σας. Τὰ ὄργωμ.α. εἰν. εἰς. ἀγρ.
τοῦς. ἀνδρας. ἰδιοκτητὰς. τῶν. ἀγρῶν. καὶ. ἀνχ'
ἀπὸ. γυναικας. ἢ. ἄλλους.

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν)

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

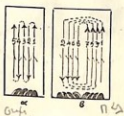
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ ὄργωμα με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

Τὰ. μὲν. βοδία. εὐκατευθύνει. μὲ. σχοινία. δεμένα. εἰς. κέρατα.
τῶν. καὶ. μὲ. τῶν. κέντρα. τὰ. δὲ. ἄλογα. μὲ. σχοινία. (Σχεμῆμα),
ὀνομαζόμενα, θέτοντας τὸν ἑναν ἢ ἑναν ἐπὶ τῆς αὐλακῆς, καὶ
τοῦ ἄλλου εὐρίσκοντες — 7 — ἐκείν.

- 4) Σχεδιάσατε πώς γίνεται παλαιότερον (επίσης πώς γίνεται σήμερα) τὸ ὄργανο. Ὁργώνεται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένης αὐλακας (αὐλακιές) κατ' εὐθείαν γραμμὴν, ὥς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);
- Ἐργώνεται... τὸ χωράφι... μὲ ἀνοιγομένης αὐλα-
κας... αὖθις... ἐξ οὗτος... περὶ τοῦ... ὡς ἐκινῆται.
τέρω σχεδιάγραμματα.
- ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὥς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Ὁργώνεται... ἐπὶ χωρὰς. μὲν ἀναι. γοιμένας αὐτά-
μας... αὐαί... μὲν τὸν... ἰδίου... τερδίου... ὡς τὰ μαλ-
τέρω σχεδιαγράμματα.

ἡ ὁργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) :

Σημειώσατε με το σημείον του σταυρού, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργωματος ἀνδείξαστε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργανο τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνετα ἄκομη)
εἰς λωρίδας (ἑλλ. σπορές ἢ σπορίες, ντάμιες, σιαρίες, μεσδραδες
κ.λ.π.); Ἡ . Γαριὰ . καὶ τὸ ἄρχειν εἶχε . καὶ γίνεσθαι
.. ἀνδρῶν ... εἰς . λωρίδας .. ἀνομοσθένεας . γαριεῖς .

Πώς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά); με αὐλακιάν; .. Ἐχωρί! ..
 .. Σ' ἐπο. φ. ἐ. αὐλακιάν ..

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων
δημητριακῶν μόνον μὲ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται
ἄροτρον ; Δὲν ὑπάρχει ἐν ἐρί. Πρωιάϊ
τοιαῦτα

- 7) Ποιοι τρόποι ή είδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μὲ τὸ ὕνι: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. . τὰ εἴδη ἀροτριάσεως καὶ ὁ ποῦ αὐτὰν . . ἐν χρήσει . . ἦτο . καθεύτως, εὐκαί καὶ πλαγίως . . .

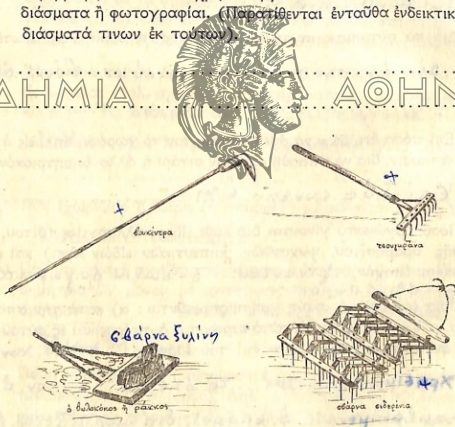
μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἡ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; ...

Τό... καθαρίσμα... γίνεται με... Τό... Σιάλλι...
 ... ρ. α. β. δ. α. ... ταυοθετημένη... εἰς τὸ ἔξωθεν
 ... ἄκρον... πῆς... φ. κ. ἐν τ. ρ. α. δ. ...

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); ... γίνεται... ἰσοπεδωεῖς... με...
 ... σβάρνα... (Συλίνη... ἢ... ἑιδυρᾶ...)

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ πού δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) . Διὰ
 τὰ βυάλιμον. καὶ βυάλιθρα. χρησιμεύουσιν
 τὸν. χωράφ., πῶν... τὰ πα... καὶ... τὸ διμέχρ.

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὥς καὶ αἱ ἐργασίαι τοῦ ἐκτελοῦν

τὰ ὄργωτα. χίνεκα. αἰ. αὐ. τὸν. ζευγολάτην.
 ἄνδρ. βοιωτῶν. τινός.

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους...

ἡ καλλιέργεια ὀσπρίων. ἐμμένο. ἡ
 τὰ πα... ὡς... μίση... ὡς... ὡς...

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά. ... ἔχουσιν οἱ. ἔχουσιν οἱ.

φύδα. ρόβη. χιὰ. τὰ. αἰ. αὐ. ὡς... ὡς... ὡς...
 δ. ὡς... ὡς... ὡς... ὡς...

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων. ἔσπερνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως.

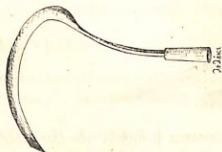
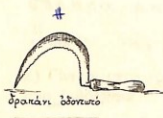
ἡ καλλιέργεια. ἡ καλλιέργεια. ἡ καλλιέργεια.
 ἡ καλλιέργεια. ἡ καλλιέργεια. ἡ καλλιέργεια.

Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α'. Ἐργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) .Τὰ δὲ δημητρια-
κα... ἐπερίσουτο... φασματότερον... μὲ τὸ...
δρεπάνι, ὡς... τὸ... δια... σταρεῖν... δημειόμε-
νον... καὶ τὴν κόσσαν...

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφορῶν εἰδῶν δρεπάνια ἢ
ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ
σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....
...ἀλλὰ εἰδὴ... δὲν ἔχον... ἐν χρήσει.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσαι) ἐθερίζοντο
(ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν
ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα).....

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργα-
λείου ἤτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....
...Ἡ... καὶ... τοῦ... ὀδοντωτή.....

- 4) Πῶς ἤτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτο-
γραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....
...Ἡ... χειρολαβή... ἢ... ξυλινή.....

- 5) Ποιος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα; (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ά.) Τὰ θερικά... ἐργαλεῖα κατασκευάζοντο εἰς... ὧστε...
- 6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσews καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθίων) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) Παλαιὰ θέρων... ἀλλὰ... ἔτι...

β. Θερισμός τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὃ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *50. θερίζεται ἀνακαταχθῶς μέγας ἀνάχμας. εἰς 6000, ἀνακαταχθῶς. εἰς ὕψος 0,30 ἕως 0,40 ἑα.*
- 2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί με τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). *ῥ. ε. ν. εἶχον ἡ δὲ εὐτερεὰν ἀνακαταχθῶς, ἀπλῶς τὰ ἀνακαταχθῶς σταχυεῖς*
- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραχμῆς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; *οὐδέεις ἀνακαταχθῶς τοὺς θερίζοντας, ἀλλὰ οἱ ἰδιοὶ οἱ θερίζοντες ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰς χεριεῖς.....*
- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς). *οἱ χεριεῖς ταποθετοῦνται... μία - μία... χωριστά... ὡς τερεὰν συγκεντρώνονται... 5-6 χεριεῖς... καὶ λέχονται δρομιά... καὶ ταποθετοῦνται εἰς μία κατεύθυνσιν*

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. . . τὰ δρομιά . . . (παλλές . . . χεριές) . . . τὰ . . .
ἐτοπρεκετοῦσαν . . . ζ-δ . . . εἰς δεματιὰ . . . καὶ τὰ . . . ἔδε-
νον ὁλαμασί, αὐτὰ τὰ ὠνόμαζον δεματία.

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποῖον ;

Εἰς τὸν θερισμὸν τῶν δημητριακῶν . . . πομβαίνον
μέροε . . . ἄνδρες καὶ γυναῖκες . . . ἐκ τοῦ χωρίου, εὐθὺς
ἐλαχίστων . . . ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν . . . ἐκ τῶν πέριξ χωρίων.
(Χειρὰδι, Γαλακίδια, κ. τ. λ.)

- 2) Πώς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ἐξοκότης). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν)

Αἱ γυναῖκες καὶ οἱ ἄνδρες . . . ἐκ τοῦ αὐτοῦ χωρίου . . . ἡμέ-
βαντο μετὰ ἡμερομίσθιον . . . εἰς χρῆμα . . . συμπεριλαμ-
βανομένην καὶ τὸν φαγητὸν, οἱ δὲ ξένοι . . . καὶ ζωο-
τροφίαν . . . εἰς εἶδος . . . (γὰρ καθὲρ τέσσαρα ἀπρέμματα . . . 100 . . .
ὡκάδες εἰς τὰρι) ἢ τέσσαρα ταγάρια 4 x 25 = 100

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἐφέρον τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμὸν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἑναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;

Οἱ οἱ ἄνδρες καὶ αἱ γυναῖκες . . . ἐφέρον εἰς τὰς χεῖρας
πρὸς ἀποφύλαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς . . . ὡς λινὸν ἐργα-
λεῖον . . . (παλλαμαριά) . . . μετὰ περσάρεις . . . ὡς δοχέειν . . .
εἰς δὲ τὴν μέσην ἐφέρον μαλλινὸν . . . ὡς ἄριον . . . διὰ νὰ
μὴν τοὺς πονᾷ ἡμέρη .

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

Ο.Θερισμός. ἤρχιζεν... ὁ αἰσανδὴ αὖτε. ἡμέραν. τῆς ἐβδομάδος
εὐτὸς... πῶς. Τρίτης, κατὰ προκείμεν. δὲ... Δευτέραν ἢ Τετάρτην.

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. Καθ' ἔλθον. τὸ διάστημα
τῶν θερούς... ἡμῶν το. διὰ φορα... παραχρῆμα. (Ζαμανίγια)
ἐννοηθέντα.

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν πού μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι
ἔθιμον. πρὸ τοῦ θερούς... ἐκείτουν τὸ σταχὺν καὶ
ἐφλέμεντο... εἰς ἀκμήν... σταυροῦ, κατὰ τὸν... ἐκασθετῶν το
εἰς πῆν... ἀρχὴν τοῦ ἀγρῶ, εἴτ'... τέλος. δὲ τῶν θερισμῶν
ὁ σταυρὸς... ἐκασθετεῖται... εἰς τὸ περὶ ταῖς... δέματι
μὲν οὐκ... τὸ σταυρὸν... ἔτι... ἔξέφραξαν... πῆν
καὶ θεῖαν... τῶν θεῶν... γὰρ... αἰσῶν... εὐδία... ..

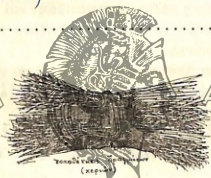
δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .. . Τ. δ. . . δέσιμον. τῶν
... θερισμένων... σταχύων... ἔχοντα... πῆν... αὐτῶν ἡμέ-
ραν... διὰ... νὰ... μὴ... σπορίζωνται... καὶ... δεματίζονται
(χεριές)... καὶ... τὸν... ἀνέοντα... ἀνέω... αὐτῶν... εὐχνα... φωνά.

- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὥς χερίες, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Μετά... ἐκ. θέρους... ἔα.. δρομιά.. (χεριέν).. καὶ ἐν κί-
 νησαν... οἱ ἴδιοι οἱ θεριαταὶ ἐπάνω ἐκ. δεματιῶ
 κατασκευασμένα.. ἀπὸ στάχνα. ξερρ. φρενὰ.. αὐλά.
 κατὰ.. καὶ... ἔνα.. ἄνδρας.. καὶ.. ἐδέματοθλαυσε, κρη-
 σιμοφαιῶν.. ἔκ. ξύλινον.. ἐργαλεῖον.. ὀνομαζόμενον
 (Ζαχ. κότσι).....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

Τὰ δεμάτια.. μετὰ.. ἐκ. δέξιμαν.. ἐν κέντρῳ
 ντο.. εἰς.. διάφορα κέρη.. τοῦ θερισμένου ἀγροῦ.
 ἀνά... 20... δεμάτια.. (εἰς ἀρεῖς) φ. ἐκωφρῶντων
 μία.. ἀρεὰ.. ἀπὸ.. 4.. δεμάτια.. ἀπὸ.. πημιά.. καὶ 4.. ἀπὸ
 τὴν ἄλλη ὕστερα 3+3, κατὰ 2+2 καὶ τέλος 1+1 ὡς
 ὅσον 20 - -

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; Ἀπὸ τοῦ 1965.

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς... *Ἡ σπορά... πῶς*
παίεται... εἰς... μίαν... ἢ... ἄλλον... εἰς... περιωρισμέ-
νην... ἔκτα... ἢ... ἄρχας... ἀνείξω...
καὶ... ἔκτα... καὶ... ἔκτα... ἀνείξω...
 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
 μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
 ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
 ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
 φωτογραφίαν... *Ἡ... ἔκτα... ἔκτα... ἀνείξω...*
ἔκτα... ἔκτα... ἀνείξω... ἔκτα... ἀνείξω...
ἔκτα... ἀνείξω... ἔκτα... ἀνείξω...

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
 χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφυλί, ρίκον); Ἐάν
 ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
 κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ...
Ἡ... ἔκτα... ἔκτα... ἀνείξω...
ἔκτα... ἀνείξω... ἔκτα... ἀνείξω...
ἔκτα... ἀνείξω... ἔκτα... ἀνείξω...

2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
 σαν κ.ἄ.).

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).

3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
 ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
 κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας)

.....

.....

Γ' ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ ¹

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλώνισμόν. Συνκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

Ἡ μεταφορά .. τῶν δεματιῶν .. εἰς ἀλώνισμόν ..
ἐγένετο .. καὶ .. δυνευνφώνοντο .. εἰς ..
τὸ ἀλώνι .. ὅθεν .. εὐρίσκειτο .. εἰς τὴν αὐλήν ..
καὶ ἐβιβίων, δι' ὅλα .. τὸν .. ἀχρῶνα

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλώνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους, λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως;

Ο χώρος .. ὅπου .. τοποθετοῦνται .. καὶ εἰς ἀλώνισμόν
δεμάτια μαζεύεται ἀλώνι, δι' ἐξωροὶ θεμανιές ..
ἢ στανιές

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνεκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὅχι εἰς τὸ ἀλώνι; ... Ἄνεκαθεν .. ὅθεν ..
κεν .. εἰς τὸν .. ὅθεν .. τοῦ χωρίου .. τριλόφον
τὰ ἀλώνι .. δι' ὅσον ἀλωσιμόν .. τῶν δημητριακῶν
ἀν .. ὅθεν .. ἄλλου .. ἄλλος χώρος

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; .. Τὸ .. ἀλώνι .. ματενεναφερο .. ἐντὸς
τῆς αὐλῆς .. τῆς οἰκίας .. τῆς μερον .. ἐντὸς
τῆς λῶχοι .. καὶ ὅτι .. ἀλωνισμός .. γίνεται με
θεριδοαλωνισμὸν ἐμχανές.

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλὰς οἰκογενεῖας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Υ. Πῦρχε... ἡ σὺν δία... καὶ δ... ἀνωγενεῖα... κα.
ἔχ... διὰ... καὶ... ἀλὼν... :

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; . Τ. ἀ. ἀλὼν...
... ἡρχιζεν... ἀπὸ... τὸν... ἰσχυρὸν... ἔως... καὶ... ἀλὼν... ἡγούμενον.

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).
(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) . Τ. ἀ. ... ἀλὼν... ἡ τοῦ κυρίου
... χωματάλων... χωρὶς... ἀλὼν... ἀπὸ... ἀλὼν...
.....

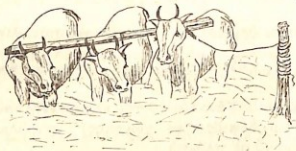
- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξεως τοῦ
ἀλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνος· καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων).... Π. ἀ. ... τὸν... ἀλὼν... ἀλὼν... καὶ... καὶ...
... ἀλὼν... ἀπὸ... καὶ... ἀλὼν... ἀπὸ... ἀλὼν...
... ἀλὼν... ἀπὸ... καὶ... ἀλὼν... ἀπὸ... ἀλὼν...
... ἀλὼν... ἀπὸ... καὶ... ἀλὼν... ἀπὸ... ἀλὼν...

- 9) Ἡ ὥς ἂνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξις τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; . Σ. χ. ἐξ... ἐξ...
... ἀλὼν... ἀπὸ... καὶ... ἀλὼν... ἀπὸ... ἀλὼν...

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχυῶν πρὸς ἀλῶ-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰοῦνθήποτε ἄλλον.

Ἡ. τρ. αὐτὴ μετ' ὧν . δ. ε. αὐτῶν . ἔχινετο . καὶ κλιμαῖος, .
 καὶ ἕνα . δὲ . πλ. αὐτῶν . ἄλλο , ἀρχὶ δ. οὐκ . ἀπὸ . κί .
 ἡ δὲ . φράς . καὶ . αὐτῶν . (ἐφ' ἑαυτῶν . τοῦ ἐν δ. οὐκ) δ. γ. .

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦσας ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.). Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθεῖς εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ ἑλκυστὴς στυλός, ὅπου δύο μέτρων (καλούμενος στρηγρός, στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.α.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ εἰς τὸν ἀλωναῖον σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλικῶς, «νὰ ἐρχονται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.

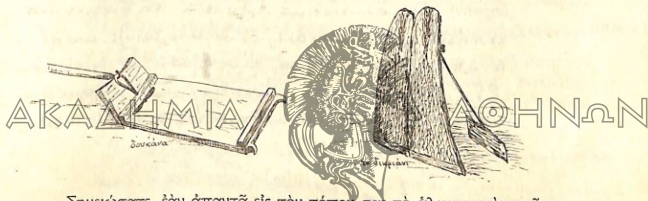
Τὸ . Ἀλώνισμα . ὧν . ε. αὐτῶν . ἔχινετο . δ. αὐτῶν . καὶ .
 ε. αὐτῶν . καὶ . αὐτῶν . καὶ . αὐτῶν . καὶ . αὐτῶν . καὶ . αὐτῶν .
 . ἔχινετο . ε. αὐτῶν . καὶ . αὐτῶν . καὶ . αὐτῶν . καὶ . αὐτῶν .

δ. αὐτῶν . καὶ . αὐτῶν . καὶ . αὐτῶν . καὶ . αὐτῶν . καὶ . αὐτῶν .

β) Πῶς γίνονται οἱ βόες, τὰ ἀλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωναῖον στυλὸν μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειάς, αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στυλὸς εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλώνιζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδεμένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειὰς περὶ τὸν λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται ἀκόμη) ἀλώνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα)... Τὸ φέψιμο
ἐγίνετο... ὡς τὸ... ἐκμανιζόμενον... ἐν τῇ βελίδι (20) τοῦ
παρόντος... Σήμερον... δὲ ν. χρονίου φαιέται.....

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτάται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐζευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνι, βωλόςυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνθέεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἀλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθή καὶ τὰ δοπρία (κουκκία, ρεβίθια κ.ἄ.) Ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; κατὰ... τὸν... ἀλωνισμόν
μετὰ... τὸ... πάτημα... τῶν... σταχύων... διὰ... τῶν... ζώων... καὶ... ἀφ'
ἐξαμνήλων... δ' ἄκρας... τῶν... δεξαριῶν... ἐκ... συνεχείας ἐκ... χει-
ροβοιούσαν... τὸ... δουκάνι... (ὡς... τὸ... ὀνολέριον)... τοῦτο
ἐβύρετο... ὡς... βοῶν... καὶ... οὕτω... ἐτεμαχίζοντο... καὶ... σταχυα
καὶ... ἐξ... χωρίαν... δ. μαρῶς.....

- δ) 'Από ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; . . Ο. Ἀλωνι-

Ἐμὸς ἥρχι ξεν... ἀπὸ... τῆς 9^{ης} περὶ κτῆ... ἐως...
καὶ... ἐκ τοῦ βασιλεῖος...

κα... ηλιο βασιλευμεν

- 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρῆσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): τὰ ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα τὰ ἀνωτέρω.

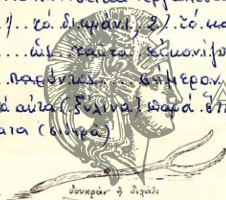
ἐν χρήσει ... 1) .. τοῦ δι' ἀνάγκης, 2) .. τοῦ κατὰ πόλιν, καὶ 3) ...

το. φ. κ. ι. α. ρ. ὡς. ταῦτα. ἐκμονι. φ. ὦ. τε. ἐν. τῇ. σ. ι. γ. ἰ. δ. ε. . .

25. του παρόντος. 64μερον. δέν δ'αρχη...

Εἴθε καὶ ἀπὸ αὐτῶν (Σύλβα) ἀπαρτίζοιτο ἡ ἐκκλησία.

αλγάρνικα (αλγάρ)

- 13) Κατά την διάρκεια του άλωνισμού ο γεωργός με το δισάκι ή το δικράνι, έρχομενος γύρω εις το άλώνι, ρίπτει εντός του κύκλου τον όποιον διαγράφουν τα ζώα ή το άλωνιστικό μηχανήμα τους άκόπουι στάχυις ; . ο γεωργός με το δισάκι ανω ανα-

Φ. ΕΡΑΡΜΕΝΑ. ΕΡΧΑΔΕΥΑ... ΘΕΡ. ΕΥ. ΕΡΕΙΟ. ΖΗΡΩ. - ΖΗΡΩ. ΑΔΕ΄.

Ἐὸς ὧς καὶ ἔρρωσθε ἐν τῷ κυρίῳ πάντες ὡς ἔχετε

ἤτο ἐν χορήσει εἰδικτὴ ἀλωνόβερον διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-

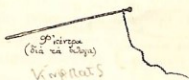
- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ὁλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ'έντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ της; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτὴν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

Καὶ ἔδω ἡ ζωὴ ἐν χρόνῳ ἡ φ' κέντρα...

(Ξίχνη) διὰ τὰ βόδια... καὶ τὸ... κορπαῖς... διὰ τὰ...

ἀλλοχ~~α~~. ὡς ἡς γενί^{ος}δος 23.

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἑνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἑνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν . . . δ. ἐν. εἶχε κ. ἰδι. καὶ ραν. . .
 . δ. ν. φ. μα. αἰ. α. ν. . . ἐ. ν. ν. ἰ. θ. ἰ. γ. ν. ο. . . ἡ. κ. ρ. η. ε. ρ. μ. ω. φ. αἰ. η. ε. β. .
 π. ἡ. β. . λ. ἐ. ξ. σ. ν. λ. . (. . λ. η. λ. ω. η. ι. .)

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

οἱ ἀλωνισθέντες . . . στάχυες . . . προτοῦ λιχνισθοῦν . . . ἐλέχοντα = ΠΑΜΝΙ-

- 17) Ποῖοι ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μὲ ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τοσπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνασταὶ καὶ ἀγωνιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βοδία ἢ ἀλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμὸν

οἱ . . . ἀλωνιστὰς . . . ἐξήντα . . . μ. ἐ. . . τὰ ἰδι. καὶ π. ν. ζῶα
 καὶ . . . αἰ. αἰ. . . τὸν ἰ. δ. ἰ. αἰ. . . γεω. ρ. γ. αἰ.

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲ ζῶα καὶ μὲ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μὲ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

ἡ δ. χ. ι.

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἄλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου;
(π.χ. φακῆς, ρεβιθίων κλπ.).....

κοπάνος στρουγγιῶδης

ξύλο κομμιέντὸ διὰ τὸ κοπάνημα
μικροῦ ἀμφοῦ δημητριακῶν...

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν ;

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ; —
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνετο χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς).
 Ημερομηνία: 1945, ἔτος ἐξορίας ἐν Σκ. ἐν Ἀρσένων.

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλῷ: λειῶμα, ἐν Κρήτῃ: μάλαμα). Μα ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην: θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον: δικριάνι, ἀλλαχοῦ: δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.....

Οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ λίχνισμα
ἐλέχοντο... λαμνί, ἐξ ἐργαλείων... μέτῳ... δωσίων
ἐσωρεύετο... ἐν λειῶμα... ἐλέγετο... ἐν λαμνί... δ.ι.

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμόν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Ο. δαχτυλατφομένους... σωρός... ἔχει δαχτυλα ἐθήμισας

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο... Τὰ ἀνέμισμα ἐστὶν..

νεαυμέ... θρινάκι, μέ... καρωμαδέ... ..

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνέμιζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Τὰ λιχνίσματα... ἐστὶν... ἀνδρας καὶ γυναῖκας.
... αὐτοχενείας ἢ καὶ... ἀλλολοβοηθείας,.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δευτέρον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σίτος κλπ ;

Τὰ χονδρά τεμάχια... τῶν σταχύων... ἐλέγοντο.
... κόμπια... Δὲν ἐβυνηδύοντο... δευτέρω ἀλώνισμα...

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευῆσις τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

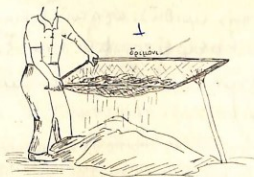
Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;.....

Ἡ διαλογή· ἐχίνεο· μί· ἐ... τὸ... δερμόνι... κατὰ...
τὴν ὥραν... δέ... καὶ... ἀνεμίσματος· ἀέρας φέρονται· αἱ...
ξέναι· ὕ· λαι... ὕ· καὶ... γυναικὸς... εἰς... καὶ... καρῶδες.

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὕλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρῶθρον· ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ, τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ

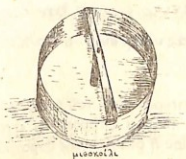
Οὐρανὸν ἔτοιμασθαι ὡς ἀνωτέρω δ. μαρτυρῶν.
 Γνωρεῖται καὶ ἐν τῷ φτυάρι (ξύλινον ἐργαλεῖον).
 Χωρὶς... ἄλλην. τινα καθήκοντιν

- 8) Ἀλλὰ ἔτι μὰ προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σῖτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. Οὐ. οὐ. διὰ χειρὸς μιν. οὐ. μαρτυρῶν.
 καὶ γὰρ τοῦ ἡ. π. κ. κριθῆ. φραγτοῦ. μεταφερθῇ... εἰς τὴν
 ἀποθήκην... ἐμμερεῖτο. καὶ ἕνα ξύλινον δοχεῖον.
 ὀνομαζόμενον... κοῦτλο. ἡ. παχάρι. (θάρος δ.
 ἡ. ὀμάδων)

γ'. 1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις ὁκάδας, εις κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

κατεβαλέκα... η δαμάη... εἰς τὸ ἄλγινι... η δὲ με-
 τεικίς... καὶ αἱ τὸν... ἐγένετο... μετὰ τὸ κοῦταο (ξύλινο
 δοχεῖο... χωρετικόν... 12. διαδων...)

- 2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος, εἰς τὸ ἁλώνι ;

α) τὸ παπαδιάτικο,

β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,

γ) τὸ γυφτιάτικο,

δ) τὸ ἐλαυνιότικο κατ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερα μετράτων δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν)

- 3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ.
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-
κων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετι-
κὰς συνηθείας). *Ἡ παραγω. ἡ μ. θε. φέρει. ὡ. φ. ὑπ.*

χειρουργοῦ... καὶ... ἡ ἀσθεὺς ἐπέετο... ἐν τῷ... τοῦ... εἰς εἶδμα... ὅλκιμα... κυνήμα... (Ἀμφορία).

- 4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἀλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

ΚΕΥΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΎΠΑΙΘΡΟΝ ; Τὸ... ἄχυρον... ἀπεθνήσκον.
 εἰς... ἀσπιδίαν... (ἀχυρῶνες)... ἐνός τοῦ χωρίου

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἁλώνισμα ; ...

Ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου... ἐγίνετο κατὰ τὴν διάρκειαν
 τοῦ θερισμοῦ... καὶ τὸν μακρὸν... ἐνός τοῦ χωρίου... καὶ
 ἁπλοῦς... χωρὶς...

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
 τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

ὅχι.

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

Δ'. ΕΤΗΣΙΑ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαίθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποίαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αύτή ; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

β'. 1) Ποιοι άνάπτουν τήν πυράν' παιδιά, ήλικιωμένοι, ποίος άλλος ;...

2) Ποίος ή ποιοι συλλέγουν τά ξύλα, θάμνους κλπ. διά τήν πυράν.
Τά κλέπτουν ; "Αν ναι, άπό ποιον μέρος ;

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποίαι αί συνήθειαι εις κάθε τόπον διά κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι έπικλήσεις, ξόρκια, άσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τά σχετικά κείμενα

2) Πηδήματα, χοροί γύρω άπό τήν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερής)

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῇ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

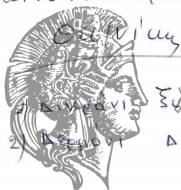
ΑΘΗΝΩΝ

Έργα εἰς χειρὶς μορφωσθέντων
ὑπὸ καλλιτεχνῶν
κοινότητος τριῶν

Εργασία χρησιμοποιούμενα
 υ'ωδ' καρίων
 Κοινόμοις τριζόρεν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΣΑΘΗΝΩΝ

1) Διόνυσος
 2) Διόνυσος

Διόνυσος

Έργα εἰς χρῆσιμοποιούμενα

ὑπὸ κατοίκων

κοινότητος

Τριλόφον

Θεο/νί/υ/ς

1) Ξάι Σύνιο Συγκροτῶν Συγκροτῶν Συγκροτῶν

2) Δεσμὸν

Τρί/υ/ς

3) Δεσμὸν

Σύνιο Συγκροτῶν Συγκροτῶν

4) Καρπολόγῃ

Σύνιο

5) Φκιάρι

Σύνιο

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Συνοπτική 'Ιστορία

τοῦ Χωρίου Τρίλοφου παλαιότερον ὀνομαζομένου ΖΟΥΜΠΑΤΕΣ Νομοῦ
Θεσσαλονίκης

Εἰς τὴν Περιφέρειαν τῆς Μακεδονικῆς Πρωτευούσης καὶ νοτίως αὐτῆς, εἰς ἀπόστα-
σιν 23 χιλιομέτρων, εὐρίσκεται τὸ ἐκ 1700 κατοίκων καὶ ἐκ 450 οἰκογενειῶν χω-
ρίον, τὸ κατὰ παλαιότερον ὀνομαζόμενον Ζουμπάτες καὶ νῦν Τρίλοφος, μετ' ὃς μέτρον
130 μέτρων κείμενον ἐπὶ τριῶν λόφων ἐκ τῶν ὁποίων ἔλαβεν τὸ ὄνομα Τρίλοφος.
Τὸ χωρίον συνορεύεται πρὸς Ἀνατολὰς μετ' τὸ χωρίον Καρβία ἐκ τοῦ ὁποίου ἀπέ-
χει 2 χιλιόμετρα καὶ τὸ Ἄνω Σχολάριον- Πρὸς Δυσμὰς μετ' τὸ Νέο Πλαγιάρι μετ'
ἀπόστασιν ἑνὸς χιλιομέτρου. Πρὸς Νότον μετ' τὴν Ἐπανομή πού ἀπέχει 5 χιλιόμετρα
καὶ πρὸς Βορρᾶν μετ' τὸ μικρὸν χωρίον Διβαδίκι ἢ Τσατῖρ Τσιφλίκ καὶ τὴν περιο-
χὴν τοῦ Ἀεροδρόμιου μετ' ἀπόστασιν 4 χιλιομέτρων.-

Ἱστορικὴ ἐξέλεξις - Ὀνομασία - Χωρίου

Ἀκριβὴς χρονολογία περὶ τῆς υπάρξεως τοῦ Χωρίου δέν ὑπάρχει, ὥς ἀρχὴν θέτουν
τὸ 480 π.χ. Ἐγένετο δέ τοῦτο γνωστὸν ἀπὸ ἀνασκαφῆς εἰς τὰς ὁποίας εὐρέθησαν
τάφοι καὶ μνημεῖα ἀναφέροντα ἐπιγραφὰς καὶ ὀνόματα γνωστῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων
καὶ ὁμῶς τοῦ Βασιλέως τῆς Μακεδονίας Ἀλέξανδρου, λέγεται δέ σχετικῶς μ' αὐτὸν ὅτι
ὅτι εἶχε γίνῃ ἐξ αὐτοῦ ἐπιδρομὴ πειρατῶν καὶ ὁ Βασιλεὺς Ἀλέξανδρος ἦλθεν με-
τ' αὐτῶν πρὸς τὴν ἐκείνου καὶ ἔκαμεν νηποδρόμον μάχην. Ὁ ἐνταφιασμός δέ τῶν φο-
νευθέντων ἑλλήνων στρατιωτῶν ἔγενετο εἰς μίαν ἐξωριστὴν περιοχὴν, ὥς καὶ πει-
ρατῶν ἐπίσης εἰς ἐξωριστὴν. Αἱ ἀνασκαφαὶ εἰς ὁποία ἔγιναν πρὸ τοῦ Β'. Παγκο-
σμίου πολέμου ἀπαληθεύουν σαφέστατα τ' ἀνωτέρω διότι ἀνευρέθη ὁλος ὁ ἐξοπλι-
σμός ἀμφοτέρων ἡτοι παγωπλῖα, κράνη, ἀσπίδες κ.θ. καὶ λα ζευμέναι ἐπιγραφαὶ ἐπὶ
μαρμαρίνων πλακῶν. Ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν ἀποδεικνύεται ἐπίσης ὅτι ὁ τόπος κατὰ τὰ
χρόνια ἐκεῖνα εὐρίσκετο εἰς ἀκμάζουσιν κατὰστασιν διότι εἰς τοὺς τάφους εὐρέ-
θησαν κοσμήματα (δακτυλίδια, στέμματα, πόρπες) μεγάλης δέξιας, χρυσᾷ κύπελλα ἐντέ-
χως σχεδιασμένα ὥς ἐπίσης ἀγγεῖα σκαλιστὰ μετ' ὑπέροχον γοῦστο καὶ δευσοαύμαστον
τέχνην, διὰ τῶν ἀνωτέρω εὐρημάτων ἀποδεικνύεται διὰ χιλιοστὴν φορὰν τὸ μεγα-
λεῖον τοῦ Ἀρχαίου πολιτισμοῦ διὰ τοῦ ὁποίου α' ἰσθανόμεθα ἀκράτητον ὑπερηφά-
νειαν. Σὺν τῇ χρόνῳ τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα, ἡ θρησκεία καὶ γενικὰ ὁ τρόπος τῆς ζωῆς
τοῦ τόπου διεφυλάττετο ὅπως καὶ εἰς τὴν ὑπόλοιπον Μακεδονίαν καὶ ὁλόκληρον τὴν
Ἑλλάδα.-

Ἦλθε ὁ τουρκικὸς ζυγὸς πού ἔφερε σὲ ἀφάνεια τὰ πάντα μέχρι τῆς ἐπαναστάσεως
τοῦ 1821. - Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου, ὅπως ὅλον τὸ ἔθνος μετ' τὸ ἐθνικὸν ξεσκήμα
τῆς ἐλευθερίας ἐπῆραν ἐνεργὸν θέσιν, τὸ κίνημά των ὅμως κατεστάλη ἐν τῇ γενέ-
σει του καὶ οἱ κάτοικοι καταδιωχθέντες ὑπὸ τοῦ Λουμπότ Πασᾶ κατέφυγον εἰς
τὰς νήσους Σκόπελον, Σκιάθον καὶ κυρίως εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Κασσάνδρας.-
Ὅλον τὸ χωρίον κατεστράφη. Μετὰ τρία ἔτη τὸ 1823 ἐδόθη ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου χά-
ρις εἰς τοὺς φυγάδας κατοίκους καὶ ἐπανῆλθον ἅπαντες εἰς τὸ χωρίον των.

κάθε γεωργός διά τήν ~~επιμελέει~~ κατασκευήν καί επιδιόρθωσιν τοῦ δρότρου ἐκρησιμοποιοίει τό πριόνι, τό δριδί, ~~καί~~ τό ξυλοφάι καί τό σκεπάρνι. Διά δέ τό ὄργωμα δι' δρότρου ἐκρησιμοποιοῦντο καί κρησιμοποιοῦνται μέχρι σήμερον σέ περιορισμένην κλίμακα βόες καί ἵπποι. Παλαιότερον ἐκρησιμοποιοῦντο δύο βόες ἢ δύο ἵπποι καί διά μέν τοῦ βόες ἐκρησιμοποιοῦν τόν ζυγόν διά δέ τοὺς ἵππους τά χάμουρα ἀποτελούμενα ἀπό τήν λαίμαργιά καί τά τραβι-
χτήρια ἅτινα ἐδέονοντο εἰς ξύλινον ἐργαλεῖον ἐπὶ τοῦ ὀποῖου ἦτο συνδεδεμέ-
νον τό ἄροτρον ἀπό τήν θέσιν κλειδί καί τό σταβάρι, ἀπό δέ τοῦ ἔτους 1955
καί ἐντεῦθεν δέ γίνεται ἡ ἀροτρίασις δι' ἐνός μόνου ζώου καί κυρίως ἵππου.

”Ο ρ γ ω μ α - καί - Σ π ο ρ ά

Τό ὄργωμα παλαιότερον ἐγίνετο ἀπό ἄνδρας (ἰδιοκτήτας) μέ τό ζεύξιμον τῶν βοδιῶν εἰς τό ξύλινον ἄροτρον διά τοῦ ζυγοῦ ὡς τῆς εἰκόνος τῆς σελίδος -6- καί διά σταυροῦ σημειωμένου. Τά ζευγμένα ζῶα κατὰ τό ὄργωμα τά μέν βόδια τά κατευθύνει ὁ ζευγολάτης μέ φκέντρα ἢ μέ δεμένα σχοινιά ἀπό τά κέρατα, τοὺς δέ ἵππους ἐπίσης μέ σχοινιά ὀνομαζόμενα (ντιζκίγια) ἐκ δεξιῶν καί ἐξ ἀρι-
στερῶν ἀφού προηγουμένως ἐδέονοντο τό ἔν μετὰ τοῦ ἄλλου διά σχοινίου καί διά τοῦ μαστιγίου πού τό ὠνόμαζον (κουρμπάτ), ἐπάχυνον τό βῆμα των.-

Τό ὄργωμα ἐγίνετο καί μέ τοὺς δύο ἀναπεσμένους τρόπους ἐν τῇ σελίδι-8- τοῦ παρόντος ἐρωτηματολόγιου, ἡ δέ σπορά καί τό ὄργωμα ἐγίνετο καί γίνεται ~~ἀλλοίως χωρίως (σπορίως) αἱ ὀποῖαι χωρίζονται μέ αὐλάκιον, μέ τό ἄροτρον.~~
κατά τό ὄργωμα ἐγίνετο χρεῖσις τριῶν εἰδῶν ὄργωματος 1) ἡ ἀνοιγίξις τῶν αὐ-
λακίων μέ τό ὕνι πλαγίως στό α' ὄργωμα 2) ἡ σπορά στό πέρασμα καί καθετός στό
τρίτωμα καί αὐτά τά εἴδη κρησιμοποιοῦνται εἰς τὰ ὄργωματα.

Τά ὄργωματα τά ὀποῖα γίνονται πρό τῆς σποράς εἶναι -4- καί ἀρχίζουν ἀπό τήν ἀνοιξιν ἕως τό φθινόπωρον. Τό πρῶτο ὄργωμα τό ὀνομάζουν ὄργωμα, τό δεύτερο πέρασμα τό τρίτο τρίτωμα κ.ο.κ., ἤρχιζον δέ νωρίς τό ὄργωμα διότι ἐπικρατοῦ-
σε ἡ συνθήκη νά μήν γίνεται ἡ σπορά βλων τῶν ἀγρῶν, ἀλλά μέρος τούτων παρα-
μένει ἀκαλλιεργητόν ἐπὶ διετίαν (ἀγρανάπουσις). Μετά τό τέλος τοῦ ὄργωματος
καθε ἀγροῦ, ἐχωρίζετο εἰς σπορίες μετρῶντας δέκα μέτρα (σκελιές) καί μεταφέ-
ροντας μέσα σέ δισάκι τόν σπόρο καί ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος ὁ σπόρος διεσκορ-
πίζετο ὁ σπόρος ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ὅστις καί ἐσκεπάζετο μέ τό δλέτρι ἢ μέ τήν
σβάρνα. Καθ' ὅλα δέ τά ὄργωματα διά τῶν καθαρισμόν τοῦ δρότρου ἐκρησιμοποιεῖ-
το τό ξιδάλι, τοῦτο ἦτο σιδηροῦν τοποθετημένον εἰς τό ἄκρον τῆς φκέντρας καί
εἶχεν σχῆμα τριγωνικόν. Διά τήν ἀσκαφήν μερῶν τοῦ ἀγροῦ πού δέν ~~ἐδύνατο~~ εἶ-
ναι δυνατή ἡ ἀροτρίασις, κρησιμοποιοῦνται ἄλλα ἐργαλεῖα χειρονακτικά (δικέλι
τσάπα, κασμάς. Ἡ κυριωτέρα καλλιεργεῖα τῶν κατοίκων ἦσαν τά δημητριακά, κατὰ
τό ἔτος 1965 καί ἐντεῦθεν ἤρχισεν ἡ καλλιεργεῖα τῶν γεωμῆλων τά ὀποῖα σπέρ-
νοντα εἰς αὐλάκια ἀνοιγόμενα μέ ἄροτρον μονόφτερον καί καλυπτόμενα ἐπίσης
μέ ἄροτρον .

Μετά τήν καλλιέργειαν καί σποράν ἐπερίμενον τό θέρος,κάθε οἰκογένεια ἦτο ἐφοδιασμένη μέ εἰδικά ἐργαλεῖα μέ τά ὅποια -μέχρι τῆς ἐμφανίσεως τῶν θεριστικῶν μηχανῶν καί ἐν συνεχείᾳ τῶν θεριζοαλωνιστικῶν, ἐθερίζον τά σιτηρά.Τοιαῦτα ἐργαλεῖα ἦσαν τό δρεπάνι καί ἡ κόσσα ὡς τά παρατιθέμενα σχέδια εἰς τήν σελίδα -13-, ἐφρόντιζον δέ πάντοτε ἡ λεπὶς τοῦ δρεπανιοῦ νά εἶναι ὀδοντωτή, ἡ δέ χειρολαβή ξύλινη διὰ νά καλύπτῃ τό σιδηροῦν μέρος, ἐκατασκευάζοντο δέ ἀπό σιδεροτεχνήτας τῆς Παλατίσσης Χαλκιδικῆς, Ἐπανομῆς Θεο-νύκης καί Λαλαβίου. Σήμερον ὁ θερισμός πραγματοποιεῖται ἐξ ὁλοκλήρου διὰ μηχανικῶν μέσων (θεριζοαλωνιστικά μηχαναῖ). Κατά τήν ἐποχή καθ' ἣν ὁ θερισμός ἐγένετο μέ τά προαναφερθέντα ἐργαλεῖα, ἐθερίζοντο βλα τά εἶδη τῶν δημητριακῶν εἰς ὕψος 0,50 ἑκατοστῶν πάνω ἀπό τό ἔδαφος, οἱ δέ στάχυες, που παρέμενον εἰς τοὺς ἀγρούς ὀνομάζοντο καλαμιές. Ὁ θερισμός ἐγένετο ἀπό ἀνδρας καί γυναῖκας χωρὶς νά τοὺς ἀκολουθῇ κανεῖς, τά δέ θεριζόμενα σταχυὰ πού τά ὀνόμαζον χεριές τά ἐτοποθετοῦσαν μόνον τῶν ἐπὶ τοῦ ἔδαφους καί ὅταν ἐτελείωνον ἓνα τμήμα τοῦ ἀγροῦ (ὄργο ὀνομαζόμενον) ἄν τὰ σταχυὰ ἦσαν ξηρά ἀμέσως ἐπιστρέφοντας στήν ἀρχή συνεκέντρωνον πολλές -πολλές χεριές (ὁρομιά ὀνομαζόμενα) ἐπάνω σέ δεματιά κατασκευασμένα ἀπό τό ἴδιο τό σιτάρι (ξεριζωμένα) οἱ γυναῖκες καί τὰ ἄρσενά καί ἓνας ἀνδρας μ' ἓνα ξύλινο ἐργαλεῖο (ὀνομαζόμενον Ζαγκότσι), ἐπαραναίκαυσε τό δέσιμον καί ἐν συνεχείᾳ τὰ δεμάτια αὐτὰ συνεκέντρωνον σέ μιντούς, οἱ τίς ποιεῖ ὀνομαζόμενον πικάρδες, διότι κάθε εἰκοσάρα ἀποτελεῖτο ἀπό εἰκοσι δεμάτια, ἐτοποθετοῦσαν δηλαδή 4 δεμάτια ἀπό τήν μιά πλευρά καί 4 ἀπό τήν ἄλλη, ἔτσι πού νά καλύπτονται οἱ σταχυες, κατόπιν ἐτοποθετοῦσαν μέ τήν ἴδιαν σειράν 3 καί 3, 2 καί 2 καί τέλος 1 καί 1. Ἄν ὅμως ἦσαν χλωρά τά ἄσπηναν ἕως τὰς ἀπογευματινῆς ὥρας ὅποτε ἐγένετο τό δέσιμον μέ τόν ὡς ἄνω ἀναφερθέντα τρόπον. Εἰς τό θέρος ἐλάβανον μέρος καί ἄλλοι θερισταί ἀπό τά περίε χωρία (Περιοιτάρ, Λεβαδί, Παλατίστα), ἡμεῖβοντο δέ ἄλλοι μέ μεροκάματο καί ἄλλοι μέ ξεκοπή (κουτουροῦ). Ἡ ἀμοιβή τῶν πρῶτων ἐδίδετο εἰς χρήμα, τῶν δέ ἄλλων εἰς εἶδος, τοὺς ἐδίδον γιά κάθε τέσσερα στρέμματα (ἑκατομμύρια ἀκρεῖα) 23,50 ἀκρεῖες (ὀνομαζόμενα μιντσούρι) ἑκατό ὀκάδες σιτάρι, αὐτό ἐγένετο κυρίως μέ τοὺς ἐργάτας πού προήρχοντο ἀπὸ ἄλλα μέρη. Οἱ θερισταί ἔφερον εἰς τήν ἁριστεράν χεῖραν τῶν ξύλινων ἐργαλείων ὡς προφυλακτικόν, τό ὅποιον ὀνομάζεται παλλαμαριά, ἦτο κατασκευασμένο ἀπὸ ξύλο μέ 4 - 4 - ὑποδοχές γιά νά καλύπτονται τὰ 4 - 4 - ὀκτυλά ἐκτός τοῦ ἀντίχειρος, εἰς δέ τήν μέσην ἔφερον μάλλινον ζωνάριον (κυρίως οἱ ἄνδρες). Ἀξιοσημείωτον εἶναι ὅτι κατὰ τήν ἑναρξιν τοῦ θέρους πάντοτε ἐπροσπαθοῦσαν νά ἀρχίζουν ἡμέραν δευτέραν ἢ πέμπτην ἢ καί ἄλλην ἡμέραν ἐκτός τῆς Τρίτης τήν ὅποιαν ἐχα-ραντήριζον ὡς κακιά ὥρα.

Καθ' ὅλον τό διάστημα τοῦ θέρους ἠκούοντο διάφορα τραγούδια πού τά ὠνόμαζον
 Ζαμανήσια (παλαιά τραγούδια) ὅπως τά ἔλεγον, παραθέτομεν μερικά:

Τό παρακάτω τραγούδι ~~ἀναφέρεται πάλιν~~ τὸ τραγουδοῦσαν σέ δύο ὁμάδες
 ἔλεγε ἡ μία καί ἀπαντοῦσε ἡ δευτέρα:

Ἐσύ μέ τά ξανθά σου τά μαλλιά
 καί μέ τά μαῦράσου τά μάτια
 κατέβα κάτω κι' ἄνοιξε
 τήν πόρτα τήν καρένια

 Ἄν θέλς ξένεμ' νᾶρχεσαι
 κι' ἄν θελς νά διαβαίνης
 βάλε κι' ἀράδιασε φλουριά
 καί κἀντα πέντε ἀρδίες
 καί κρευμαστά μου στό λαιμό
 νά κροῦν παν' στά βυζούδιαμ.

Κι' ἄν θέλς ξένεμ' νᾶρχεσαι
 νᾶρχεσαι σαν φίδι στό τοῦτο
 νά μήν τό νοιώσῃ ἡ μάνα σου
 κι' ἡ σκύλα ἡ δόξα ἡ πόλη
 καί πεῖ τόν κύρι' σου

 ἔσνε θά μαλώνη
 κι' ἐμέ θά κόψῃ τὰ μαλλιά

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

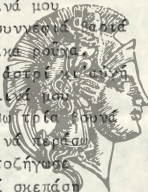
ΑΘΗΝΩΝ

Δώδεκα χρόνια ροῦσαμ' ἀπὸ στερῶ
 δέν τῶκανες νησάφι
 γιά νά μέ κρᾶζης μιὰ βραδιά
 κι' ἕνα βαββάτο βραδι
 σάν παει μανᾶς στην ἐκκλησία
 μπαμπᾶς εἰς τό παζάρι
 νά σέ χορτάσω ροῦσαμ' ὀίλημα
 στά μάτια καί στά φρίδια.

Ἀνέβηκα ψηλά στόν Ὀλυμπο
 ψηλά στό κορφοῖβούνι
 Βλέπω τριγύρω-γύρω θάλασσα
 δίπλα ἄρβανιτᾶδες
 βρίσκω λημέρια κλέφτικα
 κι' ὅλα χορταριασμένα
 μπροστά νά πάω σκιάζομαι
 καί δίπλα θά μέ σκωτώσουν
 καί πάλι πίσω γυρίζω
 σέ κλεφτικά λημέρια.

Βρίσκω λημέρια κλέφτικο
κι' ὄλου χορταριασμένου
δέν τοῦδα καί τό πατησα
πάνω στην κεφαλί του.
κι' ἐκείνου βαρογκόγγισε
βαρυγκογγά καί λέγει
τάχα ~~αὐτά~~ δέν ἦμουν κι' ἐγὼ νιός
δέν ἦμουν παλλικάρι
τάχα κι' ἄν δέν περπάτησα μέ ἥλιον μέ φεγγάρι
τά δόλια μου ντουφέκια
τά δόλια μου τοαπράζια
βλα τά ἔθαφα μαζί μέ τό σῶμαμου.-

Μοῦ μίνησε ἡ ἀγάπη μου
νά παου νά μέ φιλέψη
κι' ἄν εἶν' ἀστρή κι' ἄν εἶν' αὐγή
νά βάνω τά λινά μου
κι' ἄν εἶναι συννεφιά ~~κατά~~
νά βάνω βλάχικα ~~ροῦσα~~
Μοῦ γέλασε τ' ἀστὴρ ~~ἀστὴρ~~
καί βάνω τά λινά μου
κι' ὅσο ν' ἀνέβω ~~τρεῖς~~ ~~τρεῖς~~
τρεῖς κάμποι νά περῶ
τό χιόνι κοντοζήγω
τοῦ μαύρου νά σκεπᾶσθ
καί μαῦρος μ' ἐχλιμύντριξε
καί κορ' ἀντιλογιέται
Μάναμ' ὁ ξένος ἔρχεται
βριμένος κρυωμένος
βάνε γλυκόν καφέν νά πιῇ
ρακί μεταβρασμένο
τόν ξένο νά ζεστάνουμι
τόν ξένο νά δεχτοῦμι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

"Όταν ἐτελείωνεν ὁ θηρισμός ἔπερναν 5-6 στάχυα τά ἔδεναν στό δρεπάνι καί
τήν παλλαμαριά καί τά πετοῦσαν στόν ἄερα καί παρακολουθοῦσαν ἄν τά δερπά-
νια ἐκαρφώνοντο στή γῇ, ἔλεγον ὅτι δέν θά θηρίσουν στόν ἄλλο θηρισμό, ἄν
ὅμως ἔπεφτον πλαγίως τότε ἦσαν χαρούμενοι, διότι θά εἶχον τήν τύχην νά ξανα-
θηρίσουν. Ἐπίσης κάτι πού ἐγίνετο στήν ἀρχή τοῦ θέρους ἔκοβαν στάχυα πρό
τοῦ θέρους τά ἔπλεκον σέ σχῆμα σταυροῦ καί τό ἐτοποθετοῦσαν στήν ἀρχή τοῦ
ὄργου (τμήμα ἀγροῦ πρός θηρισμόν) καί ὅταν τελείωνε ὁ θηρισμός τό ἐτοποθε-
τοῦσαν στό δεματικό κάνοντας συγχρόνως καί τόν σταυρό τους. Ὁ ἰδιοκτήτης

ἐπίσης μετά τό τέλος τοῦ θερισμοῦ συνενέκντρωνε δλους πού ἔλαβον μέρος σ'αὐτόν στό σπῖτι τοῦ καί ἐκεῖ τούς προσέφερε πίτταν (Κριτωμαῖς ὀνομαζόμενος) διὰ νά τούς εὐχαριστήσῃ, διότι τελείωσε μέ τό καλό ὁ θερισμός.

Α Α Ω Ν Ι Σ Μ Ο Σ

Ἀφοῦ ἐτελείωνεν ὁ θερισμός, ἤρχιζεν ἡ μεταφορά τῶν δεματίων ἀπό τά μέσα τοῦ Ἰουλίου, πρὸς ἄλωναμόν εἰς τήν αὐλήν ἐκάστον ἰδιοκτήτου καί δίπλα ἀκριβῶς ἀπό τό μέρος θπου θά ἐτοποθετοῦσαν τό ἀχυρον (ἀχυρῶνα): Ἐκεῖ τὰ δεμάτια ἐτοποθετοῦντο τό ἔνα πᾶνω στό ἄλλο κασκευάζοντας θεμωνιές (ὀνομαζόμενες σταυνιές) καί ὅλη ἡ ἐργασία τοῦ ἄλωναμοῦ ἐγένετο εἰς τό αὐτό μέρος. Τά ἄλωνα ἦσαν ὡς ἐπὶ τόπλεϊστον χωμαπάλωνα, ταῦτα πρὸ τῆς ἐνθέρσεως τοῦ ἄλωναμοῦ ἐκαθαρίζοντο ἀπό τά ἄγρια χόρτα καί ἐβρέχοντο μέ ἀφθονον νερό διὰ νά ἦν ἀφῆν μεγάλη ποσότητα χώματος. Ἡ ἀρχή τοῦ ἄλωναμοῦ θπως καί τοῦ θέρου ἐγένετο εἰς ὠρισμένην ἡμέραν. Τά δεμάτια πρὸς ἄλωναμόν ἐτοποθετοῦντο κυκλικῶς εἰς τόδῳλνι, κατόπιν ἐτοίμαζον τάβόδια δεμένα μέ σχοινί τό ἔνα μέ τ' ἄλλο (τοατωμαῖς πολλά ζῶα) καί ἀπό τό ἐξωτερικό μέρος ἔδενον σχοινί μεγάλο τό ὁποῖον ἐκρατοῦσε ἄνδρας ἢ γυναῖκα καί μέ τήν φικέντρα στό χέρι ὀδηγοῦσε τά ζῶα ἀφῆντας ἄλλοτε σιγά σιγά τό σχοινί καί ἄλλοτε μαζεῦοντάς το, διὰ νά γίνεταί τό πέρασμα σέ ὅλα τά μέρη. Ἡ ἐργασία αὕτη ἐγένετο ἔως θτου ἐχαμήλωνε τό ὕψος τῶν δεματίων (4-5 ποδός) καί κατόπιν ἐσυνεχίζετο μέ τό δουκάνη (ξύλινο ἐργαλεῖο μήκους 1,50 μ. καί πλάτους 0,80 μ ἔχων εἰς τό κάτω μέρος τοποθετημένην ἀποκλῆσιν, καί νά κινῶνται πλάτος ἄκρον καί διὰ νά γίνῃ ὁ διαχωρισμός τῶν κόμην τοῦ στίτου. Πολλάς φορές ἀντί τῶν λίθων ἐτοποθετοῦσαν καί κοπερά μετά λίνα δαμάματα. Σήμερον τά ἐργαλεῖα αὐτά οὔτε καί ὡς δεῖγμα ὑπάρχουν, ἀλλά ὁ ἄλωναμός ἐξ ὀλοκλήρου πραγματοποιεῖται μέ θεριζοαλωνιστικές μηχανές. Ἐκτός τῶν ἀνωτέρω ἐργαλείων τοῦ ἄλωναμοῦ ἐχρησιμοποιοῦντο καί ἄλλα χειρονακτικά ἐργαλεῖα μέ τά ὁποῖα ἐγένετο τό γύρισμα τῶν δεματίων, ἡ συγκέντρωσις καί τό λύχνισμα. Αὐτά ἦσαν τό δικράνι ἢ διχάλα, τό καρπολόγι καί τό φκιάρ. Ὄταν τελείωνε τό ἄλωναμα οἱ ἄλωναμένοι στάχυες ἐσυγκεντρώνοντο εἰς σωρὸν ἐπίμηκη ὀνομαζόμενος λαμνί καί ἤρχιζεν τό λίνισμα πρὸ τοῦ λινίσματος ἐτοποθετοῦσαν ἐπάνω στο λαμνί μία σκούπα κι' ἔνα καρπολόγι διὰ νά πνεύσῃ δυνατός ἄνεμος. Τό λίνισμα ἐγένετο ἀπὸ ἄνδρας καί γυναῖκας ἐκάστης οἰκογενείας, πολλάκις δέ θταν δέν ἐφυσούσαν ἄρας διὰ τῶν λινιστικῶν μηχανῶν. Ὄταν ἐτελείωνε τό λίνισμα ἐξεχώριζον τά χοντρά τεμάχια τῶν σταχυῶν (ὀνομαζόμενα κόμπια) μέ σάρωτρα ἢ κόσκινα καλούμενα δερμόνια, τά ὅτω ἀποχωρίζόμενα κόμπια ἄλωνίζοντο μέ δουκάνη χωριστά. Καί ἐδῶ ἀπὸ τήν ἔναρξιν τοῦ ἄλωναμοῦ ὁ ὁποῖος ἤρχιζεν μέ τήν ἄνατολήν καί ἐτελείωνεν μέ τήν δύσιν ἠκούοντο διάφορα ὁυσίχα ἀπὸ τόν ἄλωναμοῦ ὡς τό παρακάτω:

Στά ψηλά τά παρθῦρια
κάθονται δύο μαῦρα φρίδια
νᾶμαν κλέφτης νά κλέψω βαῖ μωρέ βᾶϊ
στό παζάρι νά τὰ πᾶω
νά τὰ δώσω βσο κι βσο

βαῦ μωρέ βάϊ

ἄιντε μέ τᾶμπουρα μέ βάϊ

ἄιντε μέ τᾶμπουρα μέ φρί

ἄιντε μέ φρίγκο ρίγκο ρι

ἄιντε (δικολουθοῦν τρία σφυρίγματα.)

Μετά τό πέρας τοῦ λιχνίσματος τό ἄχυρον μετεφέρετο μέ ξύλινο ἀτομικό ἐργαλεῖο ὀνομαζόμενον ξυλαμίδι (Τοῦτο ἀποτελεῖτο ἀπό ἓνα σανίδιον I, 50 μέτρο μῆκος καί πλάτος 0,25 ἕως 0,30 ἑκατοστῶν, εἰς δέ τό μέσον κάθετον ξυλίνην λαβήν) εἰς τόν ἄχυρῶνα, ὃ δέ καρπός αὐοῦ ἐμετρᾶτο μέ εἰδικά μέτρα (ταγάρι βάρους 12,5 ὀκάδων) κατασκευασμένον ἀπό ξύλο) καί κατεβάλλοντο τά διάφορα ἄλλα χρήη των (παπαδιό-
τικο I ταγάρι ἐτησίως, ἀγροφυλακιάτικο I ταγάρι ἐτησίως, γυφτιάτικο I ταγάρι καί τέλος ἡ δεκάτη εἰς τήν Κοινότητα) μετεφέρετο εἰς τήν οἰκίαν τοῦ γεωργοῦ καί ἐν-
αποθηκεύετο εἰς τά ἀμπάρια.

"Όταν δέ ἐτελείωνεν ὁ ἀλωνισμός ὅλοι ἐξεκίνοντο εἰς τήν θάλασσαν διὰ νά καθαρι-
σθῶσι ἀπό τήν σκίνι τοῦ ἀλωνισμοῦ, ἔστηνον ἀντίσκοινα καί ἐκεῖ ἔτρωγον καί ἔ-
πινον, οὕτω ἐξεδῆλωνον τήν μεγάλην τους χαράν. Ἡ τοιαύτη ἐκδήλωσις ἐκρατοῦσε
μίαν ἡμέραν.

Ε Τ Η Σ Ι Α Ι Π Τ Υ Ρ Α Ι

Ἐτήσιαι πυραῖ ἐλάμβανον χώραν μόνον τῶν ἀγρίου Ἰωάννου τοῦ Καλυβιῶτου
γιά τοὺς ψύλλους (Αὐγουστο μήνα) ὅπου νά παρευρίσκονται γυναῖκες παλαιότερον
παρά μόνον νέας, αἱ ὁποῖαι ἔλαβον φρενίαν καί πηδῶντας πᾶν ἄνδρα ὅστις ἔλεγον διὰ
φορὰ δυστυχίας εἰς τὰς νέας τὰς ὁποίας ἔτρεψαν συμπαιθεῖας

Τρίτοος ἡ 25/11/1970

ὁ διδ/γος

Καλαμικῆ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΑΣ ΑΝΔΡΕΙΔΟΥ

Ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ζοῦσαν πάντες οἱ κάτοικοι καὶ μετὰ τὴν καταστροφή, ὠνομάσθη καὶ τὸ χωρίον "Ζοῦν πάντες". Τὸ ἀνωτέρω εἶναι μία ἐκ τῶν δύο ἐκδοχῶν αἱτινες ὑπάρχουν περὶ ὀνομασίας τοῦ χωρίου.

Ἡ δευτέρα ἐκδοχή τῆς ὀνομασίας "Ζουμπατες" εἶναι ἡ τουρκικὴ λέξις " δζούμ " ποὺ σημαίνει σταφύλια τὰ ὅποια κηρήγαγεν ὁ τόπος εἰς καλὴν ποιότητα καὶ πλουσίαν ποσότητα. Εὗρέθησαν δὲ κάδοι μεγάλοι 10.000 ὀκάδων καὶ 12.000 ὀκάδων ποὺ ἀποδεικνύουν τὸ γεγονός. Ἡ ἀπελευθέρωσις τοῦ χωρίου ἔγινε τὸ 1912-1913 μὲ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Θεσσαλονίκης, τὸ δὲ ὄνομα Τρίλοφος ἐδόθη κατὰ τὸ ἔτος 1923-1924.

ΑΣΧΟΛΙΑΙ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ-ΠΑΡΑΓΩΓΗ...

Εἰς τὴν Κοινότητα τοῦ χωρίου Ἐριλῶφου οἱ κάτοικοι δασχολοῦνται ἅπαντες μὲ τὴν γεωργίαν ἐκτός ἐλαχίστων οἱ ὅποιοι κατέχουν καὶ ἄλλα ἐπαγγέλματα ~~καὶ ἄλλα ἐπαγγέλματα~~. ~~Ἐπειδὴ~~ ἦτο καφεπῶλαι, παντοπῶλαι, ράπτει καὶ ὑποδηματοποιοί. Τὰ σιτηρά, ὁ βάμβαξ, σταφυλαί, ὄσπρια, κρόμυα καὶ σισάμι εἶναι τὰ προϊόντα τοῦ παράγει τὸ χωρίον.

Γεωργικά κτήματα πρό τοῦ 1920

Ὁλόκληρος ἡ Ἀγροτική περιοχή προωρρίζεται ἀπὸ τὴν σπορνάνκυρίως δημητριακῶν.
Ἡ δὲ καλλιέργεια τῶν κτημάτων ἐγένετο ἐκείνη κατὰ χρονικά διαστήματα (δύναμι
πανσις). Τὰ κτήματα τῆς Ἀγροτικῆς περιοχῆς ἐρρίκοφον δὴκων κυρίως εἰς τοὺς
καταύλας, ὅ δὲ πᾶσι ἐξάστῃς οἰκονομείῃς ἐκτελεῖται τὴν περιουσίαν του συγκε-
ντρωμένη καὶ μετὰ τὸν γάκον τῶν τέλειωνται, διανεμομένης ἐκ αὐτῶν μετὰ τὸν θά-
νατον.

Γαιοκτήμονες δὲν ὑπῆρχον παρὰ μόνον μισθὸν κτηματίας τῶν 50-60 στρεμμάτων, εἰς τὰ ὅποια εἰργάζοντο τὰ μέλη τῶν οἰκογενειῶν των. Οἱ αὐτοὶ ἰδιοκτῆται ἐχρησιμοποιοῦν καὶ ἐργάτας ἐποικικῶς ἄνδρας καὶ γυναῖκας, ἐλάμβανον δὲ ἀμοιβήν (ἡμερομίσθιον) ἀνερχομένην εἰς τὸ ποσὸν τῶν 25 δραχμῶν μετὰ τοῦ φαγητοῦ. Δούλοι δὲν ἐχρησιμοποιοῦντο. Ἄπαντες οἱ ἐργάται προήρχοντο ἐκ τοῦ ἰδίου χωρίου καὶ ποτὲ οἱ νέοι καὶ οἱ νέες δὲν ἐπῆγαινον δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας εἰς ἄλλα μέρη.

Τάκτῆματά των ἐλιπαίνοτο μέ ζωϊκήν κόπρον(βοῶν, αἰγοπροβάτων)καί μέ καυοῖν τῆς
καλαμιῶς μετά τόν θερισμόν, αὕτη δέ ἐξακολουθεῖ καί μέχρι σήμερον.

Ἡ χρῆσις τῶν χημικῶν λιπασμάτων ἤρχισεν διὰ πρώτην φοράν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1930 διὰ τὴν καλλιέργειαν τῶν κτημάτων ἐκρησιμοποιούσας τὸ ξύλινον ἄρσενον καὶ το σιδηροῦν σὲ περιορισμένον ἀριθμὸν, ἀπὸ τοῦ 1945 καὶ ἐντεῦθεν ἐγενικεύθη καὶ ἡ ἐκρησιμοποίησις τοῦ σιδηροῦ ἀρότρου μονοπτέρου καὶ διπτέρου, ἀπὸ τοῦ ἰδίου ἔτους ὁ καὶ ἐντεῦθεν ἐγένετο ἡ χρῆσις διαφόρων γεωργικῶν μηχανημάτων (Τρακτέρ, μηχαναὶ ἑρτισμοῦ καὶ δεσίματος καὶ δλωνισμοῦ).

Τό ξύλινον ἄροτρον κατασκευάζετο ὑπὸ τεχνιτῶν διαμενόντων εἰς τὸν ἴδιον τόπον, τό δέ ὕψος αὐτοῦ ἦτο μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίαν διὰ τῶν εἰδῶν τῶν χωραφῶν, ὡς τοῦτο ἐμφαίνεται εἰς τὴν σελίδα -5- τοῦ παρόντος ἐρωτηματολογίου.